

OBSAH

<i>Voznesenie Hospodne</i>	3
<i>Svätí nám skutočne pomáhajú</i>	5
<i>Životy svätých</i>	6
<i>Pravoslávna ikona</i>	8
<i>Čudotvorné ikony</i>	10
<i>Detská stránka</i>	12
<i>Rozhovory s duchovnými</i>	18
<i>Cirkevné dejiny</i>	20
<i>Užitočné pre dušu...</i>	22
<i>O. Ignatij Čokina</i>	23
<i>Otázky a odpovede</i>	26
<i>Panenskost', čistota a zdržanlivosť</i>	28
<i>Blahoželanie</i>	30
<i>Recepty</i>	31

**„Čokoľvek ste urobili jednému
z týchto mojich najmenších
bratov, mne ste urobili“.
Mt 25,40**

**Obálka: Nedel'a Paschy v Medzilaborciach (chod
okolo chrámu)**

ISTINA

Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
ročník XVII./2012

šéfredaktor: *Peter Polakovič*
redaktori: *Alexander Haluška, Marcela
Hvižd'aková, Zuzana Sadilková, Juliána
Polakovičová, protodiakon Ján Husár,
Tatiana Mihaličová, Radoslav Lupjan*
pokladníčka: *Tatiana Mihaličová*
technický redaktor: *Peter Polakovič*
detská stránka: *Janka Kobanová, Lenka
Kimáková*
redaktori pre distribúciu: *Luboš Omaska,
Miroslav Pavlenko, Adriána Pavlenková*
korektúra: *prot. Peter Kormaník*

Vydáva:

Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
tel.: 0948 509 980

e-mail: istina12@gmail.com
IČO: 17075947

www.bpm.orthodox.sk

S blahoslovením Jeho Vysokopre-
osvietenosti Jána, arcibiskupa
prešovského a Slovenska.

Vychádza 12-krát do roka.
Ročný príspevok + poštovné 10,40 €

Vaše finančné príspevky posielajte
na adresu redakcie:

Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS,
redakcia ISTINY
Bayerova 8, 080 01,
Prešov,

pripadne na účet Istiny:
4008409298/7500.

Cirkevne schválené.
Redakcia si vyhradzuje právo
upravovať príspevky v súlade
s učením Cirkvi.

Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

ISSN 1335-6739

Číslo indexu: EV 3633/09.

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Voznesenie Hospodne

„Potom ich vyviedol von až k Betánii, zdvihol ruky a požehnal ich. A keď ich žehnal, vzdialil sa od nich a bol unášaný do neba. A oni klaňali sa Mu a vrátili sa s veľkou radosťou do Jeruzalema a boli vždy v chráme, chváliac Boha a dobrorečiac Mu“ (Lk 24, 50-52).

Drahí duchovní otcovia, bratia a sestry!

V dnešný deň naša Pravoslávna cirkev, sviatkuje jeden z dvanástich Hospodských sviatkov a to Nanebovstúpenie Isusa Christa (Voznesenie Hospodne). Vo všeobecnej kresťanskej viere vyznávame

Isusa Christa, že „... vystúpil na nebesá a sedí po pravici Otca...“ Čo znamenajú tieto slová, ktoré tak často vychádzajú z našich úst? Vieme vlastne, čo tu vyznávame? Vyznávame to, že Christos prišiel

na Zem, aby priniesol obeť za nás na kríži. Zomrel a v tretí deň vstal z mŕtvych. Christos bol 40 dní stále s apoštolmi a na 40. deň vystúpil na nebo a sadol po pravej strane svojho Otca všemohúceho. Sľúbil svojim učeníkom, že im pošle Svätého Ducha. Čo to pre nás znamená? To, že Pán náš Isus Christos vyniesol naše telo na nebo. Lebo nám dal sľub, že nás všetkých vezme k

sebe do Kráľovstva nebeského. Ukázal nám všetkým jedinou cestu na nebo cez Neho. Teraz, podľa slov apoštola Pavla, máme na nebi Veľkého zástupcu pred Otcom naším nebeským,

Isusa Christa. Dnes sa máme tešiť, lebo Isus Christos dal nám zaslúbenie byť s nami navždy. „V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to nebolo tak, povedal by som vám to. Odchádzam, aby

som všetko pre vás pripravil. Keď bude všetko hotové, zase sa vrátim, vezmem vás k sebe a zostanete so mnou. Cestu, kam idem, poznáte.» (Jn 14, 2, 4). Čo to pre nás znamená? To, že Syn Boží vystúpil na nebo, aby každému z nás pripravil miesto v Kráľovstve nebeskom, aby za nejaký čas aj my sme Ho nasledovali. Nie je to radosť pre nás? Nie to potrebujeme pre náš budúci život, byť s Christom? „Ale ako je napísané: Ani oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani do srdca človeku nevstúpilo to, čo pripravil Boh tým, ktorí Ho milujú“ (1 Kor 2, 9). Vidíte, čo nám hovorí apoštol Pavol, že pre nás hriešnych nám dáva Boh takú nádheru. Aby sme s radosťou chválili Boha a Hospoda nášho Isusa Christa spoločne s Ním. On nás miluje a preto chce, aby sme aj my boli tam, kam išiel On. Tam bude miesto pre všetkých. „V dome môjho Otca je mnoho príbýtkov,“ (Jn 14, 2). To znamená, že tam bude miesto aj pre apoštola Petra, ktorý zradil, ale neskôr učinil pokánie, aj pre bludnú ženu, ktorá utierala nohy Isusa Christa, aj pre človeka, ktorý rozdal svoj majetok, aj pre zlodeja, ktorý učinil pokánie na kríži a aj pre všetkých pravoslávnych veriacich kresťanov: „Veru, veru, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí Tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nejde na súd, ale prešiel zo smrti do života“ (Jn 5, 24). Čo môže pre nás byť potešením, ak nie slová Isusa Chri-

sta? Máme obrovské šťastie, pretože Otec náš nebeský dáva nám duchovný a večný svet v Kráľovstve nebeskom. Všetci sme volaní do neba Isusom Christom: „Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinutie!“ (Mt 11, 28). Prečo by sme dnes nemali veľkú radosť, keď Hospod' zvíťazil nad smrťou a volá nás k sebe do Kráľovstva nebeského? Ako môžeme nepriniesť ďakovné modlitby Hospodu, keď On je tak dobrý a milosrdný k nám? Bratia a sestry, aby sme vedeli, akým obrazom vystúpil Hospod' na nebo, takým istým obrazom príde aj na Zem, aby nás všetkých súdil: „... Mužovia galilejskí, čo stojíte a hľadíte do neba? Tento Isus, ktorý vám bol vzatý do neba, príde zase tak, ako ste Ho videli odchádzať do neba“ (Sk 1, 11). „Jéže o nás ispol'niv smotrénije, i jáže na zemlí sojedinív nebésnym, voznéslja jesí vo slávi Christé Bóže náš, nikákože otlučájasja, no prebyvája neotstúpnij, i vopijá l'úbjaščym Tá: Áz jésm s vámi, i niktóže na vý.“ (Kondak sviatku). Ak máme stále Hospoda blízko seba, a On je pri nás vždy, tak kto môže byť proti nám? Verme Bohu a choďme tou cestou, ktorú nám On sám ukázal, ktorá vedie nás všetkých k Nemu do večného života – Kráľovstva nebeského. Amiň. Christos posredi nás. Pozdravujem Vás so sviatkom, drahí duchovní otcovia, bratia a sestry!

Archimandrita Serafim (Meľnyk)

Svätí nám skutočne pomáhajú

Svätá Xénia pomáha na súde

Už 11 rokov som invalidom, pretože mám ochrnuté nohy. Podarilo sa mi získať voľný družstevný byt, no asi po roku sa ozvala bývalá majiteľka a začal sa súdny spor. Vláčenie sa po súdoch trvalo asi rok a striedavo sa súd prikláňal raz na moju stranu raz na stranu bývalej majiteľky.

Práve v tom skľučujúcom období ma stretla jedna známa, ktorá je veriaca. Z tašky vybrala knižôčku „Život Xénie Peterburgskej“ a odporúčala mi ju prečítať.

Neprečítal som ju hneď. Pomyšlel som si: „Kdeže je Peterburg a Čita je kde... (je to asi 7000 km - poznámka prekladateľa) Aká diaľka! Ako už len dôjdu moje modlitby ku Xénii?“ V knižôčke som sa dočítal o jednom príklade, kde svätá Xénia pomohla vyriešiť súdny spor.

Medzitým sa priblížilo posledné súdne pojednávanie. Ani neviem prečo, zatúžil som napísať malú ikonku blaženej Xénie a dať ju svojej mame, aby ju vzala so

sebou na pojednávanie. Venujem sa ikonopisectvu, mám umelecké vzdelanie a píšem ikony. Mama s úctou pobozkala ikonu, zavinula ju do obrúska, dala ikonu do tašky a odišla na pojednávanie.

Modlil som sa. Prosil som Hospodina i blaženú Xéniu, aby nám pomohli. Skutky Hospodinove sú nevysloviteľné! Na pojednávaní sa stalo niečo neuveriteľné. Bývalá majiteľka, keď odpovedala na otázky sudcu, sa tak zamotala, že sama rozpovedala, ako s falošnými dokumentami kúpila byt. Dokonca i sudca sa zasmial. Mama sa natešená vrátila domov. Ikona svätej blaženej

Xénie je stále pri nás. Veď pre Hospodina a Jeho služobníkov vzdialenosť nie je žiadnou prekážkou. Čudsný je Boh vo svojich svätých, nech je Mu sláva na veky! Amiň!

Dimitrij P., Čita (Rusko) 1994

Z knihy „Pravoslavnyje čudesa poslednego vremene“

preložil Alexander Haluška

Svätá mučeníčka Elikonida, deň pamiatky 28. máj

Svätá mučeníčka Elikonida žila za panovania cisárov Hordia a Filipa (vládli v r. 238 – 249). Narodila sa v Thesalonikách a tam získala i vzdelanie. Keď sa začalo prenasledovanie kresťanov, odišla do Korintu. Tu zbadať ľudí, ktorí prinášali obeť pohanským bohom. Postavila sa na vyvýšené miesto a hlasne povedala:

„Ó nerozumní korintskí muži tvrdého srdca! Vidím, že ste úplne bezbožní, lebo ste zanechali večného Boha a začali ste slúžiť dušu hubiacim idolom. Prosím vás, pozrite na vysoké nebesá a na široširú zem. Pochopíte, kto nad vašimi hlavami rozprestrel nebo ako kožušinu? A kto položil základy zeme na priepasti? Čie meno môže upokojiť večne nekludné morské vlny? Kto zo zemského prachu stvoril človeka a vdýchol mu do nozdier dych života? Iba ten, ktorý drží vo svojich dlaniach celé stvorenie! Jediný pravý Boh prebývajúci na nebesiach. Bohovia pohanov sú nemí a bezduchí démoni. A tí, ktorí im slúžia, nech budú podobní ako oni!“

Pohania ju schytili a odvliekli k igemonovi (správcovi oblasti) Perinejovi na súd. Kvôli jej kráse s ňou hovoril pokojne a milo: *„Dcéra moja krásna, nech ti sú poslané všetky blahá! Teším sa z teba, lebo som presvedčený o tom, že veríš, že naši bohovia prebývajú večne.“*

„Akáže radosť môže byť u bezbožných? Tvoja radosť sa premení na plač a tvoja pýcha sa na chorobu obráti! Verím v Boha kráľujúceho nad všetkými. Teším sa, lebo som sa stala hodnou prijať za neho tento podvih

a mám nádej získať večný veniec!“

Tu začalo vypočúvanie, a keď svätá Elikonida odmietla priniesť žertvu pohanským bohom, hrozne ju zbičovali a inak trýznili jej telo. Pripravili obrovský kotol s vriacou smolou a hodili doň Christovu mučenicu Elikonidu. No tu sa neočakávane zjavil anjel Hospodinov a ochladil kotol, vriacu smolu premenil na chladnú rosu a z kotla sa šíriť blahouchanie (ľúbezňá vôňa). No aj tak pohania považovali Christa iba za veľkého čarodejníka a Elikonidu nazvali Jeho pomocníčkou a taktiež v ich očiach bola len čarodejníca. Vytrhali jej všetky vlasy a hlavu i telo pálili sviečkami. Všetky tieto muky trpela svätá mučienica Elikonida veľmi statočne, akoby necítila žiadnu bolesť.

Po tomto igemon znova milými slovami presvedčal Elikonidu, aby obetovala ich bohom, čo svätá privoliť. Slávnostným sprievodom ju viedli k pohanskému obetisku. A tak svätá Elikonida vstúpila do chrámu, no prosila všetkých, aby ju nechali v chráme osamote, aby sa vedela dobre pomodliť. Tak všetci odišli z chrámu a zavreli dvere. Pred dverami trúbami oslavovali svojich bohov a bubnami oznamovali radosť široko ďaleko.

Medzitým svätá Elikonida pozhadzovala v chráme všetky sochy pohanských bohov a porozbýjala ich. Niektoré sa rozbili na prach, niektoré na kusy. Vonku však kvôli trúbeniu a bubnovaniu nebolo nič počuť.

Prešla hodná chvíľa a žreci (pohanskí kňazi) vstúpili do chrámu. Zachvátilo ich nevyssloviteľné zdesenie. Z hnevu

i zúrivosti si roztrhli rúcha. Schytili svätú mučenicu a dovliekli pred igemona so slovami: „*Zabi túto čarodejnicu!*“

Svätej Elikonide odrezali prsníky a hodili ju do žalára, aby si dobre rozmysleli, ako s ňou naložia. Počas toho na miesto igemona v Korinte prišiel Justín. Justín bol oddaným služobníkom rímskych bohov, a keď sa dozvedel o svätej Elikonide a jej skutkoch v pohanskom chráme, zahorel veľkým hnevom a túžil po pomste.

Justín prikázal pripraviť obrovskú pec a tri dni ju rozpaľovať. Nakoniec do nej hodili svätú mučenicu. Svätá Elikonida podobne ako kedysi traja otroci v Babylone v peci spievala a oslavovala Boha. Oheň bol pre ňu ako rosa. Plameň ohňa bol ako príjemný vetrik. Počas toho z pece vyšľahol mohutný plameň a spálil asi sedemdesiat mužov, čo stáli okolo pece. Keď Elikonida vyšla z pece bola nedotknutá a celá.

Mučitelia priniesli medenú posteľ a tú rozpálili. Nechali pod ňou žeravé uhlie, aby nevychladla a donútili svätú Elikonidu ľahnúť si na ňu. Vtedy z tela svätej vyšlo toľko krvi, že uhasila všetko uhlie. Tak mučenicu Elikonidu hodili do temnice.

„*Isuse, sila i kripošť naša! Isuse, slavo naša! Christe nedeždo naša! Bud' mni pomoščnikom i uvracuj jazvy moji, Vrač dobrij spasajuščij po blahosti svojej vsich upovajuščich na Ťa!*“ (*Isuse, sila a moc naša! Isuse, naša sláva! Christe, nádej naša! Bud' mojím pomocníkom a vylieč moje rany! Dobrý lekár, ktorý zachraňuješ všetkých podľa svojej blahosti všetkých dúfajúcich v Teba!*) Tak sa modlila v noci svätá

Elikonida. Tu sa jej v nevysloviteľnom svetle zjavil Isus Christos s archanjelom Michalom a Gabrielom. Podal jej ruku a povedal: „*Vstaň, postav sa na nohy a posilni sa! Som vždy s tebou! Dávam pozor na tvoj podvih (tvoje mučenie), svojou božskou silou uľahčujem tvoje strádania a uzdravujem ti rany.*“

Christos zmizol, svätí anjeli jej dali zjesť trochu chleba, ktorý žiaril krásnym svetlom. Po tomto sa rozjasnila i tvár svätej Elikonidy a pocítila, že je úplne zdravá. Až do úsvitu chválila Boha a ďakovala Mu za tento zázrak.

Ráno ju vyviedli a hodili do arény, aby ju roztrhali levy. Avšak aj keď levy tri dni pred tým nedostali žiadnu potravu, báli sa priblížiť k mučenicu, a keď sa k nej priblížili, krotko jej začali olizovať nohy. V tom sa Božou mocou zrútili dvere k publiku a levy sa so zúrivosťou vrhali na utekajúcich divákov. Levy zabili asi stodvadsať ľudí. Bezradný igemon dal rozkaz sťat svätú mučenicu.

Svätá mučenica Elikonida s modlitbou v pokoji sklonila svoju hlavu pred katom. A vtedy bolo z neba počuť hlas: „*Pod' dcéra moja! Pre teba je už pripravený veniec i trón a anjeli už začínajú spievať slávnostnú pieseň pre tvoj odchod do neba.*“

Po sťatí z jej rany vyteklo namiesto krvi mlieko, čo bolo na znak jej čistoty. Jej čestné telo pochovali kresťania. Svätá mučenica Elikonida prešla do Kráľovstva nebeského v roku 244.

Svjataja mučenice Elikonido, moli Boha o nas!

Podľa knihy „*Žitija svjatych svjatiteľa Dimitrija Rostovskogo*“

spracoval Alexander Haluška

Ikonografia sviatku Pozdvihnutia Hospodinovho kríža

Sviatok Pozdvihnutia kríža nášho Spasiteľa Isusa Christa je posledným z tzv. dvanástich veľkých cirkevných sviatkov a uzatvára aj sviatočný rad na ikono-
s o c h . Jeho celý názov, ako ho nachádzame v bohoslužobný ch knihách, je: *Celosvetové pozdvihnutie čestného a životodarného Hospodinovho kríža*. Kríž, kedysi nástroj potupnej a strašnej smrti, je teraz symbolom víťazstva nad hriechom, symbolom života – večného života. Povýšenie kríža je oslavou a víťazstvom

Cirkvi, ktorá musela prejsť storočia trýznenia, prenasledovania a ťažkých skúšok – teraz sa stala otvorenou pre svet a krížom ho mení na Božie kráľovstvo. Aj v samotnom tropare sviatku prosíme, aby nás Hospodin Boh ochraňoval svojím krížom a daroval nám spasenie.

Ikonografia sviatku (aj bohoslužobný text) je založená len na svätej Tradícii. Poďa nej Hospodinov kríž našla v štvrtom storočí svätá apoštolom rovná cisárovná Helena, ktorá sa vypravila na žiadosť svojho syna svätého apošto-

lom rovného cisára Konštantína Veľkého na archeologickú výpravu do Svätej zeme, najmä na miesta spasiteľných Christových

skutkov. Chcela nájsť aj kríž, na ktorom bol Spasiteľ ukrižovaný. Preto hlavným cieľom výpravy bol Jeruzalem. Nájsť kríž nebolo jednoduché, no svätá Helena v meste našla zbožných potomkov prvých jeruzalemských kresťanov, ktorí jej ukázali, kde bola Golgota a kde sa mohol nachádzať hrob Isusa Christa. Nad tými miestami už boli postavené iné stavby (aj pohanské chrámy), preto ich museli zbúrať a potom začali vykopávkové práce. Skončili sa veľkým úspechom. Svätá Helena našla tri kríže a vedľa nich aj tabuľku s nadpisom „Kráľ židovský“. Našli tiež miesto Christovho hrobu, kde bol neskôr postavený nádherný kresťanský chrám. Ktorý z krížov bol Christov? Vyriešiť to pomohla jedna zázračná udalosť. Počas prenosu krížov po meste sa pri jednom z nich uzdravila žena a bol vzkriesený mŕtvy človek. Tak zistili, na ktorom kríži bol Isus ukrižovaný. Práve tento Christov kríž bol 14. septembra 331 slávnostne pozdvihnutý pred národom rukami jeruzalemského biskupa Makária.

Celá táto udalosť je zachytená aj na ikone. Centrom ikony je Christov kríž, ktorý v rukách drží biskup Makárij. Je odetý do klasického biskupského rúcha, na ramenách má omofor s vyobrazením krížov. Po stranách biskupa sa zobrazujú aj dvaja

diakoni, ktorí sú odetí v bielom rúchu a v rukách môžu mať kadidlo. Poniže tejto scény z oboch strán sú zobrazení zbožní kresťania – muži, ženy, deti, mnísi... Hoci svätý Konštantín a svätá Helena neboli osobne prítomní na pozdvihnutí kríža, na ikonách sa zobrazujú pred skupinami ľudí. Ikonografia sviatku tým sleduje ich veľký podiel pri nájdení kríža a tak ikona zobrazuje nielen historickú udalosť, ale svedčí aj o tom, aké miesto má tento sviatok v histórii spásy človeka a kto má na tejto udalosti podiel. Celkovú kompozíciu dotvárajú v hornej časti ikony budovy Jeruzalema, často medzi nimi nájdeme strechy chrámov so symbolom kríža. Nad celou kompozíciou je umiestnený nadpis, ktorý potvrdzuje, o akú udalosť ide.

Protodiakon Ján Husár

Použitá literatúra:

УСПЕНСКИЙ, Л. А.: *Богословие иконы Православной Церкви*. Москва 1997.

ЕВДОКИМОВ, П.: *Искусство иконы. Богословие красоты*. Клин 2005.

АЛЕКСЕЕВ, С.: *Иконописцы Святой Руси*. Санкт-Петербург 2008.

АЛЕКСЕЕВ, С.: *Энциклопедия православной иконы*. Санкт-Петербург 2007.

Ikona Božej Matky „Uspenije“ Kyjevo-Pečerská

História tejto ikony nás prenáša do dávnych rokov, kedy na Kyjevskej Rusi prevládala jar pravoslávia. Vtedy prepodobní otcovia ruského mníšstva, Antonij a Feodosij Kyjevo-Pečerskí, zhromažďovali v tmavých jaskyniach zbožnú armádu mníchov. Božia Matka, ktorá si zvolila ich monastier za svoj pozemský príbytok, veľkými a nevídanými zázrakmi svedčila o svojej priazni k tomuto veľkému a zázračnému miestu, a aby duchovne utvrdila monastier, želala si v ňom postaviť svoj nádherný chrám.

V roku 1075 prišli z Carihradu štyria veľmi bohatí skúsení cirkevní stavitelia. Poslala ich samotná Bohorodička, ktorá sa im zjavila. Priniesli so sebou mošči (ostatky svätých), ktoré od nej dostali, aby boli položené do základov chrámu a ikonu Uspenija (Zosnutia) Presvätej Bohorodičky. Veľké zázraky sprevádzali výstavbu Kyjevského chrámu, ktorý dostal meno „Veľký“. Zázračná ikona Uspenija, prinesená gréckymi staviteľmi z Konštantínopolu, bola upevnená na hodvábných povrazoch nad cárskymi dverami hlavného ikonostasu „Veľkého“ chrámu Kyjevo-Pečerskej lavry.

K tejto ikone sa ľudia modlia, aby boli uzdravení z rôznych telesných chorôb. Sviatkovanie ikony bolo ustanovené na 3./16. mája.

Modlitba prvá:

Ó presvjatája i preneporučnaja Dívó Bohoródice, naša pečerskaja pochvaló i ukrašenije, pokróve i zastuplénije, ístinnaja Vladýčice izbránnaho udíla Tvojehó; prijimí nás, nedostójných rabóv Tvojích, ubóhoje molénije s víroju i ľubóviju prinostjáščich préd čúdnym óbrazom Tvojím; posití mílostivno hrichóvnoje žitijé naše, prosviščájušči svítom pokajánija, osiní nás, obremenénnych skorbmi mnóhimi, Tvojéju nebesnoju rádostiju i spodóbi nás prisno sláviti Tá v míri i blahóčestiji vo obíteli Pečerstij, da bez poróka prešedši zdí púf žitijá nášeho, pómoščiju Tvojéju dostíhnem víčnaho veselija vo svítlostech svjatých i bohonósných otéc nášich Antónija i Feodósija i vsích prepodobných pečerskich i jedínymi ustý i sérdcem vospojém Tá i predvíčnaho Sýna Tvojehó, so Beznačálnym Jehó Otcém i Presvjátym, Vseblahím, Životvorjáščim i Jedinosúščnym Jehó Dúchom vo víki víkóv. Amíň.

Modlitba druhá:

Ó presvjatája i preblahoslovénnaja Máti Hóspoda i Spása nášeho Iisúsa Christá, Prečístaja Prisnodívo Bohoródice Marije! Pripádajem i poklaňajemsja Tebí préd svjatóju i čudotvórnoju ikónoju Tvojéju, júže ot lít drévnich čudesý mnóhimi i isciléřmi prosláviti blahoizvólila jesí. Smírénno mólimsja Tebí, blahój i mílosérdoj zastúpnici našej: predstátelstvom uhódnikov Tvojích, prepodobných Antónija i Feodósija Pečér-

sich, vonní hlásu hříšných moleníj nášich, ne přezíri vzdychánij ot duší, vízd' skórbí i bidý, nás obyšédšija i, jáko ľubveobíľnaja voístinnu Máti, potščísa na pómošč nám bezpomóščnym, unýlym, vo mnóhija i ľážkija hrichí vpádšim i prísno prohňivľajúščim Hóspoda i Sozdátel'a nášeho, Jehóže umolí, predstátel'nice náša, da ne pohubít nás so bezzakónij nášimi, no da javít nám čelovikoľubívuju Svoju mílošč. Isprosí, Vladýčice, u bláhosti Jehó vsím pravoslávnyim christiánom zdrávije i dušévnoje spásénije, blahočéstnoje i mírnoje žitíjé, zemlí plodonósije, vzdúcha blahorastvorénije, doždí blahovrémenňija i blahoslovénije svýše na vsjá blahája d'ilá i načínánija náša; boľáščija iscilí, skorbjáščija utíši, bídstvujuščim pomozí; spospiší vsím nám nosítí ího Christóvo v terpiníji i smirennomúd-

riji i spodóbi nás blahočéstno žitíjé zemnoje skončátí, christiánskuju že nepostýdnuju končínu polučítí i Nebésnoje Cárstvije unaslídití. O Caríce vsepítaja, Máti Bóžija vseblahája! Prostrí bohonósniji rúci Tvoji k vozľublennomu Sýnu Tvojemú i Bóhu našemu, umolí Jehó spastí i izbáviti ot pohíbeli víčnyja vsích ínokov obíteli Tvojejá Pečérskija. Jákože drévle na horí Pečérstij mílošč javľála jesí, Vladýčice, síce i nýňi javí, Bohoródice, Tvojá ščedróty nad obíteliju Tvojeju i nad námi, nedostójnyimi čady Tvojími; da i zdí, v zemnom stránstvovaníji nášem, i po končíni životá nášeho proslávím Beznačálnaho Otcá, Jedinoródnaho Jehó Sýna i Jedinosúščnaho i Svjatáho Jehó Dúcha i Tvoje mílostivnoje predstátel'stvo vo víki vikóv. Amíň.

Juliána Polakovičová

Christós voskrése!

Prešiel čas Veľkého pôstu, s ním aj Strastný týždeň, počas ktorého sa ne jeden z nás snažil dôstojne pripraviť sa na obdobie Paschy Christovej.

Christovo vzkriesenie, naplnené duchovnou radosťou, nás privádza k poznaniu Božej lásky. Toto Vzkriesenie je svetlý deň, o ktorom prorok Jeremiáš povedal: „Veľký je to deň, niet mu podobného! Vstal z mŕtvych náš Spasiteľ – naša nádej!“

Paschálne posolstvo je pre každého z nás veľkou radosťou a nádejou na večný život. V tomto období každý kresťan cíti vo svojom srdci Božiu prítomnosť. Prostredníctvom sviatku sviatkov môže každý z nás načerpať nielen nové duchovné, ale aj telesné sily a svedčiť o Christovej pravde. Mali by sme byť naplnení radosťou Ducha Svätého z vecí duchovných

– v spoločenstve lásky s blíznymi a Bohom. Ako hovoria poučné slová svätého Jána Zlatoústeho v Deň Vzkriesenia: „Nech nikto neplače, že má nedostatok, lebo sa zjavilo spoločné Kráľovstvo. Nech nikto nenarieka nad priestupkami, lebo z hrobu zažiarilo odpustenie. Nech sa nikto nebojí smrti, lebo nás vyslobodila smrť Spasiteľova.“

Zvífazel Ten, ktorý o sebe povedal: „Ja som vzkriesenie a život...“ (Jn 11, 25) a zároveň sa stal vífazom nad zlobou a zavládla radosť, pokoj a láska. Preto aj naše srdcia by mali byť naplnené radosťou z vífazstva života nad smrťou – radosťou zo svetlej Paschy.

Mali by sme si byť vedomí, že Christos zomrel na kríži kvôli našim hriechom a vstal z mŕtvych, aby nám tak boli otvorené dvere do raja. Z tohto vífazstva sa rozdáva aj nám, lebo každý pravoslávny kresťan má možnosť zjednotiť sa s Isusom Christom vo svätej Eucharistii. Svätý Ján Zlatoústý hovorí: „Smrť, ktorá tu vládla, bola porazená. Christos vstal z mŕtvych a vládne život!“

Toto paschálne obdobie nám zjavuje poznanie ako žiť, aby náš život mal vyšší zmysel a cieľ, ktorým je večný život v Božom kráľovstve.

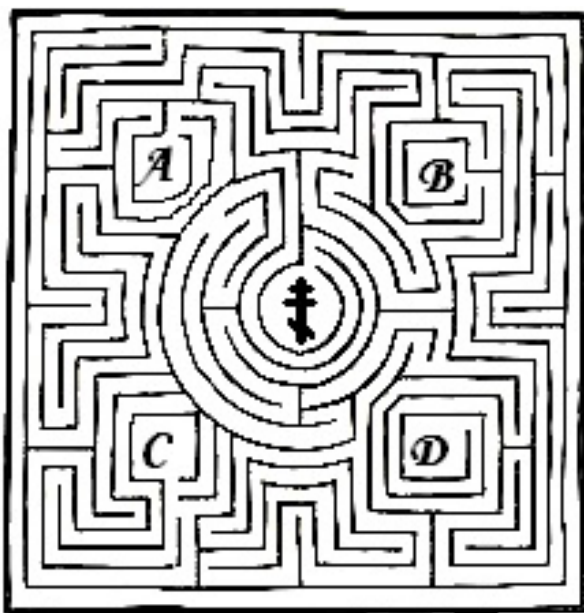
Nech Pascha Christova prerastie do celého nášho života, nech je zdrojom našej viery, lásky a nádeje.

Pripravila **Andrea Gmotričová**

Milé detičky a všetci čitatelia našej Istiny! Srdečne Vás pozdravujeme Ms krásnym obdobím sviatkov Christovho vzkriesenia a tešíme sa z krásneho pozdravu, ktorý aj my odovzdávame všetkým čitateľom Istiny: *Christós voskrése!*

Aj v tomto čísle sme pre Vás pripravili nové úlohy, na ktoré už istotne netrpezlivo čakáte. Každá úloha sa týka tejto krásnej témy, akou je Pascha. Tak sa pekne pusťte do riešenia úloh, ktoré Vás, veríme, milo potešia.

1. Kríž je symbolom víťazstva nad smrťou. Sám Isus Christos zomrel na kríži kvôli našim hriechom a vstal z mŕtvych. Aj v strede pôstu sme spievali na počesť kríža: *Krestú Tvojemú poklaňájemsja Vladýko, i svjytó-je voskresénije Tvoje slávim.* V nasledujúcom labyrinte nájdite správnu cestu pre písmenko, ktoré sa dostane ku krížu.

2. Použi nasledujúce slová a doplň ich na chýbajúce miesto. Nasledujúca pieseň sa spieva na utrení, je to kanón Paschy. Pomôže Ti aj Modlitebník alebo Zborník.

prevéde *blahoslóvim*
prázdnik *svatýj déň* *v preispódnaja*
voskrésł *lúdije*

Voskresénija déň, prosvitímsja, Páscha, Hospódnja Páscha: ot smérťi bo k žízni, i ot zemlí k nebesí, Christós Bóh nás, pobídnuju pojúščyja.

Snížšél jesí zemlí, i sokrušíl jesí verejí víčnyja, soderžáščyja svjázannyja Christé, i tridnéven jáko ot kíta Ióna, jesí ot hróba.

Séj narečénnyj i, jedín subbót Cár i Hospód', prázdnykov, i toržestvo jest toržestvo: voňže Christá vo víki.

3. Ďalšia úloha je opäť zameraná na Vašu šikovnosť. Pomôžte Miškovi nájsť cestu do chrámu.

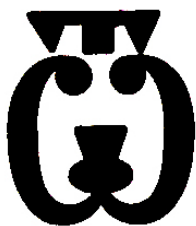
4. V tejto úlohe Vás čakajú dvojice slov, ktoré treba pospájať. Je to jednoduché - priradte číslo k správnej písmenke.

1. Neděľa 3. po sv. Páschi
2. Neděľa 5. po sv. Páschi
3. Neděľa 7. po sv. Páschi
4. Neděľa 2. po sv. Páschi
5. Neděľa 4. po sv. Páschi
6. Neděľa 6. po sv. Páschi

- A. Samarjanyňi (Samaritánky)
- B. Fomina (Tomášova)
- C. O sľipóm
- D. Žén mironósic
- E. Sv. otéc 1. Vselénskeho sobóru v Nikéji
- F. Razsláblennaho (Porazeného)

5. V poslednej úlohe si vymaľujte obrázok, na ktorom je sviatok Nanebovstúpenia Hospodina.

ΩΒΕΡΖΗ ΝΑΜΖ

Otvérzi nám
(Otvor nám)

[ot]

ΩΚΡΟΒΕΝΙΕ - Otkrovénije (gréc. Apokálypsis =
= doslovne znamená odkrytie;
v prenesenom
význame
odhalenie,
zjavenie)

ΩΒΕΨΑΤΗ

Otviščáti
(doslovne zn.
Odpovedať,
zodpovedať sa;
prenesene
obhajovať /sa)

Ω - 800

Ѓ Одрà ñ снà
ВОЗДВІГЛЗ МÀ ЂСН,
ГДН, ОЎМЗ МОЊ
ПРОСВІТНÈ ñ СЕРДЦЕ, ñ
ОУСТНІЃ МОЊ ШВЕРЗН,
ВО ЂЖЕ ПЃТН ТÀ,
СТÀА ТРІЦЕ: СТЪ, СТЪ,
СТЪ ЂСН, БЖЕ, БЦЮ
ПОМІЛДН НÀСЪ.

*Ot odrà i snà vzdvihl mjà jesí, Hóspodi, úm mój
prosvití i sérdce, i ustní mojí otvérzi, vo jéze píti Ťa,
svjatája Trójce: svját, svját, svját jesí, Bóže,
Bohoródiceju pomíluj nás.*

*Pane, prebudil si ma zo spánku a zodvihol si ma z
lôžka - osviev môj rozum i srdce, a moje pery otvor,
aby Ťa ospevovali, svätá Trojica: svätý, svätý, svätý
si, Bože, zmiluj sa nad nami kvôli Bohorodičke.*

Pripravila: Tatiana Mihaličová

Milí čitatelia, dnes Vám prinášame rozhovor s o. Jurom, správcom Pravoslávnej cirkevnej obce Gerlachov.

Otázka: Aké boli Vaše kroky na bohosloveckú fakultu?

Odpoveď: Tak, v roku 1959 prišli do našej obce zakladať družstvo. A môj otec mi vtedy povedal: „No, synu môj, už je po našom gazdovaní. Mal by si sa ponevierať po družstve, tak radšej choď študovať. No zavolali sme na Pravoslávnu bohosloveckú fakultu a dekan nám povedal, že toho roku už majú dosť študentov, že až na rok mám prísť. No a doma som sa na to už pripravoval, kantoroval som v chráme, ale aj keď som bol už na fakulte, tak ma o. Kokoš vypýtal domov na Roždestvo alebo na Paschu, aby som kantoroval u nás na cirkevnej obci a z fakulty ma toľko už pustili.

Otázka: Ako ste vtedy študovali na PBF?

Odpoveď: Boli to roky 1962-1966. Vtedy bola tá výhoda, že sme mali seminár a fakultu na jednom mieste. Mali sme pravidelné stravovanie, športovali sme, hrali

sme volejbal. V ročníku nás bolo veľa a pri stravovaní to nebolo ako teraz na seminári - že tam sú aj cudzí ľudia. Boli tam iba bohoslovci, mali sme raňajky, obed, večeru. Pomodlili sme sa vždy pred aj po jedle. Mali sme tam chrám na po-

česť Vozdvižénija čestného krestá Hospódňa (Pozdvihnutia čestného kríža Hospodínovho). Tam sme chodili pravidelne na modlitby, každé ráno a každý večer, či na utreňu, večerňu alebo na liturgiu. Večerňa bola okolo 4. hodiny a potom bolo tzv. silentium, t.j. čas na štúdium, prípravu na zajtrašný deň.

O 9. hodine boli večerné modlitby a o 10. hodine už bol nočný pokoj. Atmosféra bola vynikajúca.

Otázka: Čo Vám utkvelo najviac v pamäti z Vašich študentských rokov?

Odpoveď: Pamätám sa veľmi dobre na nebohého vladyku Dorotheja, vtedy ešte prešovského biskupa, ktorý k nám prichádzal aj na prednášky. A keď sme mali cirkevný spev, tak si pamätám, ako nás chválil, „otlično, otlično“, t.j. dobre, dobre. Veľmi sa tešil z toho, ako sme spievali. A už keď

odchádzal do Prahy, ja s o. Kormaníkom, ešte ako študenti sme ho obsluhovali v Košiciach. A na tejto bohoslužbe sme dostali od neho „prvé požehnanie“ a to tak, že nás postrihol za čtecov, aj mňa, aj o. Kormaníka. Mal som skvelý pocit z toho, že toto prvé požehnanie bolo od vladyku, ktorý bol na úrovni, aj čo sa týkalo spevu, aj čo sa týkalo bohosluženia. Také boli moje začiatky. Po škole som išiel na 2 roky na vojnu do Českých Budějovic. Po skončení vojenčiny som ešte rok počkal, trochu som si privyrobil, v roku 1969 som sa oženil a na jeseň toho istého roku som mal chirotóniu na diakona; to bolo vo Vernári a hneď o dva týždne neskôr na sviatok Narodenia Presvätej Bohorodičky som mal chirotóniu na kňaza v Prešove. Na seminári sme mali spoločný obed, a keďže v Prešove bol chrámový sviatok, tak jeden rad ľudí predstavovala návšteva o. Ferencu, vtedajšieho správcu Pravoslávnej cirkevnej obce Prešov, a druhý rad ľudí bola moja návšteva na moju vysviacku na kňaza (smiech).

Otázka: Aké boli začiatky na Vašej prvej cirkevnej obci ?

Odpoveď: Tak, v roku 1970 som prišiel do Lomného, kde som mal filiálky Kručov, Bžany a Vyšná Olšava. V Lomnom bola utreňa a potom sme išli raz do Kručova, raz do Bžian, a raz do Vyšnej Olšavy na sv. liturgiu. Neskôr bola večerňa a potom som odchádzal

do Bajeroviec, kde som býval, keďže v Lomnom boli spory o spoločnom užívaní farskej budovy. Po dohodnutí sa na spoločnom užívaní, preložili vtedajšieho gréckokatolíckeho kňaza a dali tam mňa a aj nového gréckokatolíckeho kňaza. Farskú budovu rozdelili stenami a v jednej polovičke som býval ja a v druhej polovičke fary býval gréckokatolícky kňaz. Neskôr som bol na cirkevnej obci v Kurove a z Kurova ma neskôr preložili na Pravoslávny kňazský seminár. Na seminári som pôsobil 5 a pol roka. Bolo tam dobre, ale každému nevyhoviete a tak som musel odísť. Teraz už pôsobím na Pravoslávnej cirkevnej obci Gerlachov, kde sme opravili farskú budovu a chrám. Žijeme v porozumení, za čo patrí Bohu sláva.

Otázka: Čo by ste odkázali chlapcom, ktorí sa rozhodnú študovať pravoslávnu teológiu?

Odpoveď: Ja by som im odkázal, aby išli študovať. Pretože raz sa toto všetko svetské pomíne a vyjde na povrch tá Božia pravda a Božia spravodlivosť. A dobré je, ak má človek dobrý základ, dobrú vieru, a dôležité je, aby aj podľa nej žil. A ak podľa svojej viery odchádza na cirkevnú obec, odzrkadlí sa to na veriach a ich správaní sa navzájom a správaní a aj voči kňazovi. Ak chceme dosiahnuť úspechy na cirkevnej obci, treba s Bohom aj niesť kríž.

Pripravil Miroslav

Kresťanstvo v prvých troch storočiach (II)

Najkrvavejšie prenasledovanie bolo za čias cisára Diokleciána (284 – 305), ktorý vydáva krvavý

Cisár Dioklecián

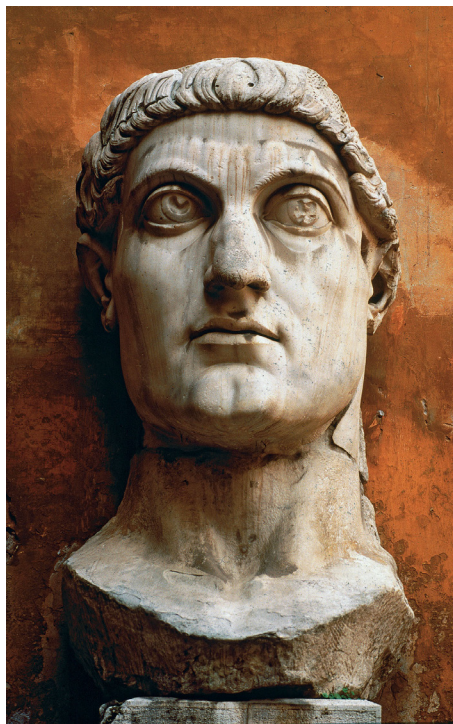
edikt. Kresťanom bola odobraná sloboda, ničili sa kresťanské chrámy, museli vzdávať úctu pohan-ským bohom. Ak to neurobili, boli mučení a kruto zabíjaní (sv. Dimitrij † r. 306 a sv. Georgij † r. 303, sv. Kosma a Damián, sv. panny Agapa, Irena a Chionia). Spôsoby mučenia boli kruté a neľútostné, kresťanov zaživa zašívajú do kože zvierat a hádzajú dravým šelmám, polievajú ich smolou, pribíjajú na kríž, utápajú ich, obaľovali ich slamou a páľili, aby slúžili ako fakle, poulič-

né osvetlenia. Denne zomierali desiatky kresťanov, počet mučeníkov sa pohybuje až vo výške sto tisíc. Kresťania sa pred prenasledovaním ukryvali v lesoch, jaskyniach a katakombách. Katakomby boli pod-

zemné pohrebiská, dlhé aj niekoľko kilometrov. Mali viac podlaží, preto sa hovorilo aj o podzemnej cirkvi. Nielen rímski vládatelia prenasledovali kresťanov, nebezpečenstvo kresťanom hrozilo aj zo strany Židov, napr. sv. Štefan, tzv. prvomučeník, bol ukameňovaný Židmi v Jeruzaleme († okolo roku 33). Sv. Jakub mladší, Jakub spravodlivý, alebo aj Jakub Alfeov bol prvým biskupom v Jeruzaleme, kde horlivo hlásal Evanjelium Židom. Keď zomrel rímsky miestodržiteľ Festus, využil to veľkňaz Hanan II. (syn Annáša), zvolal veľradu, na ktorej ho obvinili z porušovania zákona a odsúdili ho na smrť ukameňovaním. Na streche chrámu ho nútili, aby sa zrie-

kol Christa. Napriek tomu sa im to nepodarilo a tak ho zúrivi farizeji a zákonníci zhodili dolu. Následne ho ešte kameňovali a smrtníci úder prichádza kyjakom. Napr. sv. Bartolomej bol umučený pohanským obyvateľstvom. Zomrel v Arménsku, kde ho podľa tradície zaživa stiahli z kože a potom ukrižovali hlavou dole. Rímska ríša v tej dobe mala okolo 50 miliónov ľudí, z toho 7 až 10 miliónov bolo kresťanov. Po Diokleciánovom odchode sa k moci dostáva Konštantín Veľký, ktorý pred

Konštantín Veľký

bránami Ríma pri Mulvijskom moste porazil Maxentiove vojsko. Pred bojom sa mu zjavil kríž s nápisom

„týmto zvíťazíš“. Konštantín spolu s Liciniusom (cisár východného impéria) v roku 313 vydali Milánsky edikt, ktorý povolil slobodu náboženstiev v celej ríši. Kresťanstvo sa rýchlo šírilo do celého sveta, zakladali sa cirkevné obce, na čele ktorých stáli biskupi. V nasledujúcich rokoch sa vyhrotil konflikt medzi cisármi (Licinius porušil Milánsky edikt), ktorý sa končí porážkou Licinia. Konštantín sa stáva cisárom celej Rímskej ríše. Sídlo svojej vlády presúva do mesta Byzantion, kde zakladá nové hlavné mesto, ktoré v roku 330 slávnostne posväcuje a pomenováva ho Novým Rímom. Konštantín od začiatku svojej vlády všestranne podporoval kresťanstvo, budoval chrámy, vrátil Cirkvi všetky majetky zabavené Diokleciánom, povyšoval kresťanov do vysokých funkcií, nedeľu ustanovil za sviatočný deň. Kresťanstvo sa stalo štátnym náboženstvom, stáva sa aj náboženstvom populárnym, do Cirkvi vstupuje veľa ľudí aj z vypočítavosti. Skončilo sa obdobie prenasledovania a ukrývania sa. Sloboda kresťanstva prináša istý mravný a duchovný úpadok Cirkvi. Preto sa začína riešiť jej organizačný chod a teologické problémy (bludné učenia, herézy), napr. 37. apoštolské pravidlo predpisovalo, aby sa biskupi stretávali dvakrát do roka na sneme a aby uvažovali o dogmách zbožnosti a riešili cirkevné rozpory.

Pokračovanie v nasledujúcom čísle

Pripravil Radoslav Lupjan

Záhrada

Kedysi dávno v ďalekej krajine, v jednom útlom a usporiadanom domčeku žilo dievčatko. Okolo domu bola veľká, nádherná záhrada. Dievčatko, volalo sa Anna, ju malo veľmi rado.

Raz ju jeden starý mudrc chytil za ruku a povedal jej: „Počúvaj Anna, keď si sa narodila, sľúbil som tvojej matke, že splním tvoje želanie. Tak mi povedz, čo si žiadaš? Môžem ťa urobiť bohatou alebo krásnou, môžem ťa premeniť na princeznú alebo strigu, ak si to zaželaš. Čokoľvek si budeš pýtať, môžem ti to splniť, ale nezabudni, môžeš si zaželať iba jednu vec.“ Anna premýšľala o všetkých veciach, ktoré jej ten človek ponúkol, ale nič nesľubovalo šťastie a ona sa tešila zo svojho života z takého, aký bol.

Napokon povedala: „Želám si, aby som mohla prežiť svoj život v tejto peknej záhrade.“

Muž zvrátil čelo: „To je všetko?“

Anna prisvedčila: „Všetko. Som tu šťastná a neželám si nič iné.“

Roky sa míňali. Z Anny sa stalo veľmi pekné dievča. Mnoho mužov ju prišlo navštíviť a všetci sa do tejto veselej a šťastnej dievčiny zaľúbili. Žiadali ju o ruku, ale ona ich odmietala jedného za druhým...

Patrila svojej záhrade a nikdy by ju neopustila. Ale raz ráno, ako sa v nej prechádzala, ocitla sa zrazu pred mladíkom, ktorého nikdy nevidela. Bol vysoký, pekný a hneď sa

doňho zamilovala.

Chytil ju za ruku a zdvorilo jej povedal: „Volám sa Ján a som princom z ďalekej krajiny. Chceš sa za mňa vydať a ísť so mnou?“ Prehltla slzy a povedala: „Ak budem môcť, pôjdem s tebou, ale možno nebudem môcť odísť. Kedysi mi jeden mudrc ponúkol, že mi splní jedno želanie a ja som si zvolila prežiť celý život v tejto záhrade.“

Ale ešte v ten deň odišli spolu na koňoch do jeho krajiny. Po dlhom cestovaní prišli do Jánovho kráľovstva. Palác bol nádherný, s vysokými vežami a mramorovými stenami. Dookola však bola púšť, nesmierna záplava zlatého piesku.

Nebolo tu ani trochu zelene, nič, čo by rástlo. V tú noc sa Anna rozplakala pri každej myšlienke na to strašné miesto, kam ju jej láska priviedla. Na druhý deň ju šiel Ján zobudiť a priviedol ju k oknu.

„Pozri sa,“ zvolal. „Starý mudrc tu urobil naozaj veľké čary, pozri sa!“ Anna pristúpila k oknu a zadržala dych. Bola to jej záhrada. Celý jej krásny zelený park bol okolo paláca a rozprestieral sa kam len oko dohliadlo.

„Videla si?“ povedal princ. „Kamkoľvek vykročíš, tvoja záhrada pôjde s tebou.“

Staraj sa o svoju vnútornú záhradu, bude ťa všade sprevádzať a bude tvojou silou žiť.

Z knihy Bruno Ferrero – Život je všetko, čo máme.

Radka Baková

O. Ignatij Čokina

„Brátije, pominájte nastávniky
váša...“

(Posláníje ko Jevréjem sv. ap. Pavla)

Sluchajuči sv. apostola Pavla, Skotryj hovorit vyše uvedeny slova, i ja, dorohy bratija i sestry, bym sja chotil v toj prazdničnyj čas obrnuty ku vam. Velykodnyj čas je časom, koly by sme si малы vecej pripominaty tych, kotry nam Voskřešaho Christa vozviščali, kotry Voskřešim Christom ličily duchovny i tilesny rany našoho naroda, kotrym byl Christos životom, pravdov i dorohov. Zmysel toho je napolnity slova sv. Pisma, kotre učit: „Podražajte (t.j. naslidujte) viru ich“.

Jednym z takych nastavnikov a podvižnikov našoho karpatoruskoho naroda je o. igumen **Ignatij Čokina**. Narodil sja 8. maja 1899 r. v rodyni bidnych seľanoch v Uliči-Krivom Sninskoho okruhu. Na malohe Ivana (take bylo svitske imja o. Ignatija) malo velikyj vplyv naverťaňa sja našoho narodu do ridneho Pravoslavija. Jeho materinske selo sja poverlo v 1922 roku a o rik neskirše už molodyj Ivan Čokina odchodžat na bohoslovecku školu do Buštyny, kotra hotovala na svjaščenstvo holovno molodych pidkarpatskych rusiniv. No tu Ivan v roku 1925 rišiv prijaty monašestvo a archimandrit Bogolip mu davat na začatku jeho novoho žyvota i nove monašeske imja Ignatij, v česť sv. Ignatija Bohonosca.

Na svjataho velikomučenika Georgija Pobidonosca je v roku 1926 vysvjačenyj na jerodijakona(dijakon - monach) archijepiskopom pražskym Savvatijem a s tym čestnym sanom sja vertat do svoho ridneho sela. Tu si ho pri posvjačičnu novoj pravoslavnoj cerkvi všimat archimandryt Vitalij a bere ho do monastyrskaho bratstva prepodobnoho Jova Počajevskoho vo Landomirovoj pri Svidnyku. Po roku jak schopnoho človika ho vysylat na bohoslovskij kurz do Prahy, de ho i pražskij archijepiskop vysvjaščuje v roku 1927 na svjaščenyka.

Od todi sja načinaje jeho blahodatna no i krestna pastyrskaja doroha meždu svojim narodom. Peršim selom, de propovidal „Christa raspjata i voskressša“ a učil virovaty vo „jedynu, svjatu, sobornu i apostolsku Cerkov“, bylo selo Hrabске Bardijevskoho okruhu. Po nim nasliduvaly mnohy naše mistečka i sela, de dodneska spominajut na o. Igantija i de ostaly i stopy po jeho roboti (napr. sv. Krest v Tibavi kolo Sobrancoch a pod.). Svoji molytvy i jevanhelsky slova a ľubov ku svojomu narodu ochabjal od Krasnoho Brodu i Svetlic čerez Rebrin, Chust, Malyj Bereznyj, Medvedže, Pstrynu, Ruskij Potik ... až po Čertižne, Vyšnyj Verlych a Midžilabirci. Mav jem možnosť bisiduvaty s mnohy-ma ľudmi, kotry mi hovoryly o jeho postoch, molytvenim žyvoti, prozorlivosti, iscilenijach i ľubvi. Jak jem sja ich oprosil, jak by ho korot-

ko charakterizovali, odpoviad' byla zvekša totožna: „Byv to svjatyj čelovik“. No najvecej ho Boh preslavyl v jeho skyti (monašeskyj pribytok s cerkovkov), odkal' sja vylyvaly molitvy na naš narod, ale de mih i tot narod prichodyty i pity „z vody, kotra teče v život vičnyj“. Tverdyj ku sobi i milostyvvyj ku druhym, takyj byv o. Ignatij, i takyj ostal v spominkach dnešnych svjaščenykoch - vto-dišnych bohoslovcoch, jaky mi rospovidaly o jeho žyvoti

i ľubvi. „Nas poslal o. Ignatij spaty a sam sja molyv do neskoroj noči vo svojej kaplički. Jak sja vernul ku nam a dumav si, že spime (my sme sja len tak robyly), obchodyv i bla-

hoslovyv nas s jevanhel'skov radostov a slovami - anhelatka moji.“ No ne všytky ho maly radi. Tak jak sja piše vo svjatim Pismi, “bida od čudžich, bida i od svojich“, tak to bylo v žyvoti o. Ignatija. Musiv znošaty uražky a vysmičy nelem od ľudej neprijatel'skych ku cerkvi,

no často i od svjaščenikoch kotry sja za ňoho abo haňbyly (chodil v podrjasniku s borodov a dov-hyma volosami), abo mu zavidili a nemohli znesty jeho molytven-no – podvyžnickyj život. Holov-nov pričinov bylo to, že o. Ignatij nepripuštal žadnych skoročiňoch v bohosluženiji a trimal stroho to, što bylo svjatootcovske a pravos-lavne.

Ľude spominajut, že iši aj lisny stežky, po kotorych chodyl o. Ig-natij na bohosluženija do druhych sel, zvučaly jeho duchovnyma pis-ňami. A što povisty o jeho znamim blahym humori, kotrym neraz po-učuval svojich virujučich.

Može za všytky cholem dva: O. Ignatij nemav barz v laski cigaretli a tych, kotry kurily, krotko napo-minal: „Brate, Boh so sonečkom hrije calu zemľu, a či ty musíš iši sobi pid nosom pidpaľuvaty?!“ Podobni to bylo i s palinkov: O. Ignatija raz poprosiv jeden čelo-vik z joho rodiny, či by sja nepo-molyv, žeby perestal pity. Po da-jakij dobi mu tot čelovik povidat: „No, otče, ta jakoskaj slaby toty vašy molitvy, keď mi palinka furt smakuje.“ O. Ignatij na to nič ne-poviv, no jedneho razu jak vjedno robily, dav mu poučiňa. Naklada-ly štoskaj na voz a toj čelovik mal podavaty michy hori o. Ignatijovi. Ignatij narokom mich nechopil, abo chopil tak nedbalo, že michy mnoho raz chpaly na zemľu. Toto už dotyčnyj čelovik nevytrimal

a skričal: „Otče Igantije, ta tak totu robotu nikda nedokončime. Ja sja natrapľu a pro vašu nedbanlivost i tak nič nezrobľu.“ Otec sja lem usmichnuv a blaho odpoviv: „Vi-dyš Vasilu, ta i ja tak sja trapľu s molitvami za tebe, ale jak i ty sja porjadni nebudeš usyluvaty, ta pity neperestaneš.“

Takyj je otec Ignatij Čokina. Čom hovorju je, keď umer už v roku 1976? Zato, bo otcovu živu pritomnosť v jeho skyti do dneskaj realno čuvstvuvaty. Čim dalej od jeho upokojenija, tym vecej toto svjate misce priľahuje ľudej. Pot-verdyly mi to ľude nelem od nas, no i spoza hranic a dokazom toho je i svjato Preobraženija, de sja služat bohosluženija už calu noč. Toty šoriky pišu proto, že mnoho raz bisidujeme o podvyžnykoch a pravednykoch zos inšych narodiv a zabyvame, že mnohy taky svitila mame i midži našim ro-dom. Prošu každoho chto by znav o nich dašto krasne a poučne, žeby sja o tim podilil može i na stran-kach toho časopisu. Dumam sobi, že naš narod može najvecej zapa-lyty svitom Voskrešaha Christa tot, chto s tym narodom byl, ľubyl tot narod, učiv i nastavľal tot na-rod, nehaňbyv sja za neho, i midži tym narodom ostavyv nelem svo-je podvižnicke tilo, no hlavni svoj duch ľubvi ku Bohu i rodu svoje-mu a pravdi Christovoj. A takym o. Ignatij Čokina určiti byl a je.

**Jerej Petro Savčak,
dušpastyr varadskij**

Otázky a odpovede

O **tázka:** „Prečo sa konajú púte a aký majú význam pre človeka.“

Odpoveď: „Svätý Serafím Sárovský ešte počas svojho pozemského života hovoril veriacim, ktorí sa na neho obracali s rôznymi otázkami a ťažkosťami, aby aj po jeho smrti prichádzali k jeho hrobu, hovorili mu tam o svojich ťažkostiach a on sľúbil, že sa za takých ľudí bude vo večnosti modliť a predkladať ich prosby Bohu. Prepodobný Justín Čelijský rád spomínal na to, ako ho v jeho detstve veľmi duchovne oslovilo a povzbudilo, keď so svojou mamkou chodili na bohoslužby do blízkeho monastiera sv. Prochora Pčinského. V opise života igumeny Arsenije, podvižníčky svätého života, ktorá žila v Rusku v 19. storočí, sa okrem iného spomínajú aj jej krásne spomienky na jej prvú pešiu púť do Kyjevskej

L a v r y , ktorú zažila krátko po vstupe do monastiera. Igumena spomínala, že už nikdy nezažila takú duchovnú a krásnu

púť, pretože neskôr už cestovali na voze. Svoju dušu odovzdala Bohu na konci svojho pozemského života tiež na púti pri ostatkoch svätého Serafíma Sárovskeho. Z uvedených slov a tiež aj z mnohých iných podobných rozprávání, o ktorých môžeme čítať v životopisoch svätých, alebo počuť od veriacich aj v dnešnej dobe, je vidno, že púte na sväté miesta majú v duchovnom živote svoj pozitívny zmysel a prínos. Púťou človek k svojim modlitbám a účasti na bohoslužbách pripája aj svoju obeť v podobe námahy, ktorú prináša Bohu z lásky ako dar. Fyzická námaha pomáha veriacemu človeku lepšie sa duchovne sústrediť. Cesta na sväté miesto, najmä ak sa ide pešo a po prírode, pomáha človeku odpútať sa od márností svetského, uponáhľaného a mestského života. Púte sú pre veriacich príležitosťou stretnúť sa, porozprávať sa

na duchovnú tému, kúpiť si ikony alebo duchovnú literatúru, ktorú, žiaľ, nie je možné nájsť na každej cir-

ležitosťou stretnúť sa s ľuďmi, od ktorých môžeme dostať užitočnú duchovnú radu. Je však potrebné dávať si pozor aj na rôzne úskalia. Pretože všetko dobré sa dá pokaziť, u svätých otcov (napr. sv. Vasilij Veľký, či v pravidlách sv. otcov) nachádzame aj varovania, aby sme sa pri púťach vyhýbali mravnému alebo fyzickému riziku, ktorým je napríklad spanie v necirkevných ubytovniach a hostincoch, aby sme sa vyhýbali prázdny m rečiam a zábavám, aby sa nám púte nestali príleži-

tosťou na prázdnne či dokonca neslušné reči alebo skutky. Púť má byť tichou, modlitebnou a svätou udalosťou, plnou krásnych, no svätých stretnutí, slov a zážitkov, ktorých ovocím bude pokánie, duchovné napredovanie, Božie blahoslovenie a spása. A nakoniec ešte jedna dôležitá rada. Duchovná cesta každého človeka je iná. Jedného veľmi oslovia púte, inému najlepšie prospieva nikde nechodiť a modliť sa iba vo svojom chráme, kde nachádza všetko. Netreba preto nikoho posudzovať, ani tých, čo na púte chodia, ani tých, čo nechodia, len nech všetci hľadajú Boha a spásu vo svätej službe Bohu a blížnym, v láske, pokoji, mravnej a duchovnej čistote, pracovitosti, obetavosti, tichosti a pokore.“

S láskou v Christu

jerej Štefan Pružinský

Panenskosť, čistota a zdržanlivosť (II)

Zdržanlivosť nás ochraňuje od zla, pomáha nám zbaviť sa jeho železných okov, ktoré robia z človeka otroka takých vášní, akými sú lakomstvo, hmotárstvo, zmyselnosť, ale aj hnev, túžba po odmene atď. Človek zdržanlivosťou, ktorá obmedzuje vášne, obnovuje v sebe slobodu ducha, prejaví sa v ňom vôľa odhaľovať krásu skutočného života. To nie je pohrdanie svetom, ale odvrátenie sa od vášní, aby sa človek mohol pozrieť na svet duchovnými očami.

Ján Zlatoústý zase hovoril o panenstve nasledujúce: *„Panenstvo je názvom – pomenovaním stavu i mnohých trápení a skúšok v dobrých dieľach, no netreba sa báť. Tým, ktorí ho na seba prijímajú dobrovoľne a podľa svedectva, dáva na ich hlavu sám Hospodin blýskajúci sa a kvitnúci veniec. Tí, ktorí sa toho stráňia a nechcú ho prijať, nenapomína a netlačí proti ich vôli“*. Svätý hovorí ďalej: *„Chválím a skláňam sa pred tým, kto si chráni panenstvo, ale neodsudzujem toho, kto nechce byť panicom ...“*

Nevinnosť je najväčší poklad dievčaťa. Má prednosť pred všetkými ostatnými na svete. Radšej nech dievča stratí všetko, aj samotný život, len nech si nenechá zobrať ten najcennejší kvet, ktorý dostala ako žena, tak, ako to urobila aj svätá Evfrosia.

Svätá Evfrosia žila počas vlády Maximiliána, ktorý veľmi kruto prenasledoval kresťanov. Každému, kto sa nechcel vzdať Christa,

podpisoval rozsudok smrti. Svätá Evfrosia bola tiež uväznená za to, že nebojácne hlásala slovo Božie. Nútili ju, aby priniesla obeť ich pohanským bohom, čo ona odvážne odmietla. Keď videli, že každý pokus, aby sa vzdala Christa, je márnny, donútili ju, aby sa vydala proti svojej vôli za najnemravnejšieho pohanského vojaka. Pohanský vojak si ju odviezol od svojho domu, kde chcel poškvrniť jej čistotu. Evfrosia nestrácala nádej a z úprimného a čistého srdca modlila sa k Bohu - ochrancovi čistoty, aby ju ochránil od všetkého zla. A potom povedala svojmu mužovi: *„Ako tvoja žena ti musím odhaliť všetko, čo mám na srdci. Ja som čarodejníca a poznám silu všetkých bylín, ktoré rastú na zemi. Ty ako vojak si v neustáлом nebezpečenstve, preto si vypočuj moje slová. Poznám jednu bylinu, ktorá ňa bude ochraňovať od všetkých striel a kopijí, keď ju budeš nosiť pri sebe. Má to ešte jednu podmienku. Keď chceš, aby fungovala, musí ti ju podarovať nevinné a panenské čisté dievča.“*

Vojak sa poradoval tomu, čo mu dievča povedalo a hneď ju zaviedol do svojej záhrady, kde rástli rôzne kvety. Evfrosia odtrhla nejakú bylinu, podala mu ju a láskavo hovorí: *„Nech sa páči, prijmi odo mňa tento dar.“* Vtedy vojak zapochyboval a opýtal sa jej: *„Ako zistím, že to naozaj funguje, a že si ma neoklamala?“* Svätá len čakala, kedy sa jej to vojak opýta a pohotovo mu od-

povedala: „Tak vyskúšaj to najskôr na mne, na mojej hlave, aby si sa presvedčil.“ Nastavila krk a ovila si okolo neho bylinu. „Teraz zober meč a ako len najsilnejšie vládzeš, udri.“ Pohan ju poslušol a vtom hlava svätej Evfrosie odpadla od tela. Umrela mučeníckou smrťou. Keď to vojak uvidel, veľmi sa nahneval, škripal zubami, no už sa nedalo nič urobiť. Tak svätá mučeníčka odišla k svojmu pravému a jedinému Ženíchovi a to k Chris-

tovi.

Láska je sestrou panenstva, ktorého silu a krásu musíme znovu objaviť. V rajskej záhrade boli Adam a Eva nahí a nepociťovali pri tom žiadnu hanbu. Po prvom páde stratili svetlo, začali sa hanbiť za svoju nahotu a skryli sa. Panenstvo obnovuje čistotu vo vzťahu medzi mužom a ženou, a to nie len v manželstve, ale všade.

Pripravila Ľubka Balaščáková

BOH PODOPIERA PLECIA...

Hovoríš: Je to pre mňa nemožné.

Boh hovorí: Čo je nemožné ľudom, je možné Bohu.

Hovoríš: Som príliš unavený.

Boh hovorí: Pri mne nájdeš odpočinok.

Hovoríš: Nikto ma skutočne nemiluje.

Boh hovorí: Milujem ťa.

Hovoríš: Nevládzem ďalej.

Boh hovorí: Moja milosť stačí, aby sa prejavila tvoja sila.

Hovoríš: Nedokážem vyriešiť toľko vecí.

Boh hovorí: Budem viesť tvoje kroky.

Hovoríš: Nevládnem to.

Boh hovorí: Dokážeš všetko, keď ťa posilňujem.

Hovoríš: Som neschopný.

Boh hovorí: Ja mám moc ti dodať silu.

Hovoríš: Nedokážem si odpustiť.

Boh hovorí: Odpúšťam ti.

Hovoríš: Neviem si poradiť.

Boh hovorí: Uspokojím všetky tvoje potreby.

Hovoríš: Bojím sa.

Boh hovorí: Nedal som ti ducha strachu.

Hovoríš: Stále som znepokojený, znechutený a sklamaný.

Boh hovorí: Zlož na mňa všetky svoje starosti.

Hovoríš: Mám slabú vieru.

Boh hovorí: Každému som dal toľko viery, koľko potrebuje.

Hovoríš: Nie som dosť múdry.

Boh hovorí: Dávam ti múdrosť.

Blahoželanie

Dorohyj otče Petre!

Nedavno ste oslavovali 35 rik Vašoho života. Dovoľte nám všytkym, otče, ščiro ša poďakuvaty za rady, snahu, Vašu terpezlivisť i obetavisť, za lásku i milé slovo, kotre rozdavate pri každim kroku. Ďakujeme za molitvy, za pomič, kotru nam prejavujete, a nezabudame ani na od Vas pre nas duchovnu podporu.

Veľo ste pre nas zrobili, i na ďalej robite, veľo ste nam do života za tak krasnyj a dovolime si povisty že i korotkyj čas 13 rokov odovzdali. Veľo ste nas naučili a to, što ša do našich serdec dostalo, to už nich to nevozme. Tak jak je može Vam milyj kraj Srbsko, kotre Vam prišlo ku serdcu, tak nam prirosli do našich serdec Vaši rady a ponaučiňa. Po prichodi na našu cerkovnu obec ste nam prinesli veľo sil na dorohy za dobrym christianskym životom, ku tomu i väčšu chuť do lipšoho spoznavaňa našoho krasnoho Pravoslavia. Dorohyj otče,

prajeme Vam do ďalšoho života veľo, veľo zdravľa, bo je vzacne, veľo, veľo šťašta, bo je krasne, veľo, veľo lasky, bo je pre každoho potrebna a jej nikda neje dost, tak isto i mnoho Božoho blahosloviňa, veľo

duchovnych i tilesnych sil a prajeme i velikyj krok na dorohi pri preskočiňu v sednevnych nastrah i všelijakych trapiň. Virime, že nehvarime len za nas, za molodež z Nižnoj Poľanky, ale ďakuje i cile BPM, ďakujut i virujušči z Nižnej Poľanky, Vyšnej Poľanky i Varadky. My všytky ďakujeme, že Vas mame. V peršym riadi ďakujeme Hospodu Bohu za tak dobroho i šumno-

ho svjaščenika. Vyprosujeme tak od Presvjatej Bohorodici ochranyj omofoř a od Vsevyšňaho Isusa Christa mnohaja i blahaja lita Vam, otče Petre, matušky Janky, kotra tiž zanedovho oslavit svoji narodeniny, divočky Julianky i synočkom Andrijkovi i Štefankovi.

Mládežníci z Poľanky

Recepty

Pikantný paradajkový dip

4 – 5 veľkých olúpaných paradajok
1 červená cibuľa
2 strúčiky cesnaku
2 papričky jalapeño
½ ČL mletých sušených chilli papričiek
2 PL koriandra
šľava z 1 citróna
2 – 4 PL extra panenského olivového oleja
soľ
mleté čierne korenie

Paradajky nakrájame na menšie kúsky, cibuľu a papričky jalapeño nakrájame nadrobno a pridáme k paradajkám, pridáme prelisovaný cesnak, nasekaný koriander, olej a citrónovú šľavu, dochutíme sušeným chilli, korením a soľou. Dôkladne premiešame a odložíme do chladničky aspoň na hodinu. Podávame s opečeným chlebom alebo tortillami.¹

Zapekaná polenta

500 g kukuričnej múky
1 l vody
4 PL extra panenského olivového oleja
2 strúčiky cesnaku
450 g paradajok (môžu byť aj v konzerve)
soľ
mleté čierne korenie
100 g tavenýr

Vo veľkom hrnci privedieme do varu vodu, za stáleho miešania postupne prisypávame kukuričnú múku a za občasného miešania varíme na miernom ohni 40 – 45 minút. Horúcu polentu vyklopíme na čistú pracovnú dosku pokvapkanú studenou vodou, vyvalkáme na hrúbku 1 cm a necháme vychladnúť. Zatiaľ si pripravíme omáčku: Na oleji opečieme prelisovaný cesnak, pridáme paradajky a pražíme 20 minút. Osolíme a okoreníme podľa chuti. Z vychladnutej polenty vykrajujeme krúžky s

1 *Malá veľká vegetariánska kuchárka*. Bratislava 2008, ISBN 978-80-8101-002-6, s. 50.

priemerom cca 5 cm a ukladáme do zapekacej misy tak, aby sa iba jemne prekryvali. Na vrch nalejeme paradajkovú omáčku a posypeme nastrúhaným tavenýrom. Pečieme pri teplote 200°C 10 – 15 minút.²

Obrátený ananášový koláč

430 g kozervovaného ananásu (kúsky)
4 PL kukuričného škrobu (múčky)
50 g hnedého cukru
50 g stuženého rastlinného tuku
125 ml vody
postrúhaná kôra z 1 citróna

Cesto:

50 ml slnečnicového oleja
75 g hnedého cukru
150 ml vody
150 g polohrubej múky
2 ČL prášku do pečiva
1 ČL mletej škorice

Koláčovú formu, ø cca 18 cm vyložíme papierom na pečenie. Kukuričný škrob rozmiešame v ananásovej šľave z konzervy spolu s cukrom, stuženým tukom a vodou, dáme do panvice a za stáleho miešania na miernom ohni zohrievame, kým sa cukor neroztopí. Teplotu zvýšime a 2 – 3 minúty varíme, kým masa nezhustne. Odstavíme zo sporáka a necháme trochu vychladnúť. Zatiaľ si pripravíme cesto: do panvice dáme olej, cukor a vodu a zohrievame, kým sa cukor neroztopí. Do vychladnutej zmesi preosejeme múku s práškom do pečiva a škorice a vypracujeme hladké cesto. Do formy poukladáme kúsky ananásu, posypeme citrónovou kôrou a polejeme 4 lyžicami ananásovej omáčky. Na ovocie rozotrieme pripravené cesto a pečieme 35 – 40 minút pri teplote 180°C. Upečený koláč preklopíme, necháme 5 minút chladnúť a potom odstránime formu a papier na pečenie. Podávame poliate zvyšnou ananášovou omáčkou.³

Pripravila **Markella**

² Tamže, s. 394.

³ Pečenie. Bratislava 2009, ISBN 978-80-8085-616-8, s. 249.